

Budapestre vonatkozó ujságcikkek

Osztályozás

408

műcsarnok

Sz

Ci

Fo

SZEMLÉK

A MODERN OLASZ MŰVÉSZET

Kiállítás a Műcsarnokban

Idő:

"1936."

Személy:

Helyszám:

2
(Hely)

1936. III.
(Idő)

(Köt. v. fűz.)

(Oldal)

A modern olasz művészeti kiállítás megnyitása a régi idők élettel, pezsgéssel teli ünnepélyességét varázsolta a jubiláló Műcsarnok termeibe. A falakon ott sorakozik a magyarázata ennek a szokatlanul ünnepélyes hangulatnak: a megújhodott olasz művészet válogatott képviselői az élet frissességével, alkotásaikban fajuknak minden erejével jelentek meg itt. Emellett a kiállítás mellett, amely már nem csupán művészeti seregszemle, de politikai jelentőségű demonstráció is, mi sem mehetünk el csupán kivételes művészi értékeinek megállapításával, de reá kell mutatnunk a belőle kikívánczó tanulságokra is.

A nemzetközi kiállítások értékét azok az eredmények fémjelzik, amelyeket levonhat belőlük nemzeti művészetünk. A közelmúlt hasonló felvonulásai éppen ezért csupán gyönyörködtettek, de az összehasonlításhoz — ha talán rajtuk kívül eső okokból is — nem adtak elég friss, a nemzetüket, fajukat teljes hűségében kifejező képet. Ezek csupán többé-kevésbé jól összeválogatott anyagot tartalmaztak, amellyel vagy nem akartak, vagy nem tudtak művészi programot is nyújtani és így a jelen és a jövő bennünket érdeklő nagy kérdéseire hiába kerestük útmutatásukat. Ezeknek a kiállításoknak tükrében a mi, sajnos, még — főleg nemzeti szempontból — teljesen kiforratlan művészetünk is fejlődésében egészségesnek tűnhetett és így alkalmas volt arra, hogy önértzetünket felfokozza. Az olasz kiállítás hozta meg számunkra a jövőbe tekintés inspirációját és a tanulságok levonásának azt a kissé keserű, de mindennél fontosabb magabaszállását, hogy mi még messze járunk attól a nemzeti öntudattól, amely az olasz művészetet jellemzi és amely jelenlegi nagyságának alapja. Különös talán erről beszélünk akkor, amikor művészeink egyénileg sikert sikerre halmoznak és a külföld elismerése legtöbbször az itthonit is felülmúlja. Nem is az egyéni tudás az, amely az olaszokkal szembeállítva hiányt mutat és gondolkozásra készítet. De a mozgató, a felszín alatti, a fejlődést eldöntő erők összemérésénél mutatkozik nagy, alig felmérhető hiány a mi oldalunkon. Az olaszok már túljutottak a sorsdöntő lépésen: az olasz művészet szinte teljesen levetkezett minden idegenséget és öntudatosan kapcsolódik bele multjának talajába. Visszamegy a pompeii falak közé, átveszi a sienaiak áhítatát, de Giotto csontos öklét is, és letöröl vele mindent, ami hitetlen próbálkozás, ami cinikus fölényen alapuló rombolás. És ezzel a hittel, ezzel a belülről világitó többetakarással találja meg célját, azt a célt, amely az egész európai művészet fejlődésének egyetlen alapja lehet.

Ez a feleszmélés pedig Itáliában se ment símán. Egy nagy korszak a barokk lehanyaglásától a mult század mélypontjáiig, ami alatt a vezetés teljesen kisiklott az olasz művészet kezéből, meddő próbálkozásaival jelzi a mai eredmény nagyságát. Elővették akkor is sokszor a multat, de belső tartalmának megértése nélkül és az így létrejött léleknélküli alkotások mellől az olasz művészet érdeklődése idegenbe terelődött. De az így kényszerűségből behozott irányok gyökértelenek maradtak. Kitermeltek ugyan nagy művészeket, egy Segantinit, Mancinit, Boldinit, de nem vitték, mert nem vihették előbbre az olasz művészet egységes fejlődését. Vidékenként: római, milánói, toscanai, nápolyi stb. iskolákra tagozódva több-kevesebb eredetiséggel, de mindenütt a fáradtság, a fejlődésre képtelen elítéltség bélyegével tengődött a mult századi olasz művészet. Az északról hódító útra indult «izmusok» még annyira sem hatottak reá, mint a naturalizmusnak az impresszionizmussal elhaló különböző hullámai. Ezek már túlon túl féktelenek, túlon túl cinikusak voltak a mindig érzései után induló, fáradtságában, határozatlanságában is legalább a mult visszfényéhez igazodó olasz lélek számára. Ebben az állapotban, amikor sem saját erejük, sem a kölcsönkapott hatások nem bizonyultak elegendőnek az új fejlődés megindításához, előbb-utóbb el kellett következnie egy mindent átalakító végtelen kirobbanásnak. És ez politikában a fasizmussal, művészetben pedig a futurizmussal tör magának utat. Célja, hogy megszüntessen mindent, ami langyosan terpeszkedett a tradíciók árnyékában és ami élődiként állott útjában a közvetlen nemzeti erők életere ébredésének. Hogy így volt, hogy az olasz nép forradalmait nem célnak, de eszköznek tekintette, mutatják a futurizmusnak